
Sopimuksellisen kaupunkipolitiikan vahvistaminen

- esiselvityksen tuloksia

Kuntamarkkinat 13.9.2017
Kauko Aronen
kaupunkitutkimuspäällikkö,
Kuntaliitto

Lähtökohtia, arvioita sopimuksellisen kaupunki(seutu)politiikan onnistuneisuudesta

- Kuntien ja valtion välinen vastuiden ja vallan jako yhdyskuntapolitiikassa **KuVa**, jonka loppuraportti ilmestyi syksyllä 2016. MAL
 - edistänyt kaupunkiseudun kuntien yhteistyötä (esimerkkinä Tampereen seutu) ja
 - jäntevöittänyt asuntopolitiikkaa (Turun seutu).
 - toteutettu joukkoliikenneinfrahankkeita (joilla kannustettu kaupunkiseutuja)
 - vaikka sopimuksia pidettiin hyvinä, niitä ei koettu täysin riittäviksi mm. niihin liittyneen heikohkon sitoutumisen - ei vähinten valtion puolella - johdosta.
- Maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimusmenettelyn kehittämistä pohtinut työryhmä (pj. Matti Vatiilo 2015).
- Kasvusopimusten väliarviointi (2.3.2015)

Tavoitteena sopimuksellisuuden kehittäminen seuraavalle tasolle

- Kaupunkien ja valtion välistä sopimuspolitiikkaa kehitetään seuraavalle tasolle, jossa
- Sopimukset kannustavat kaupunkeja aktiiviseen kasvu- ja kilpailukykypolitiikkaan, seudullisesti vahvaan ja yhtenäiseen maankäyttöön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun sekä sosiaalisen eheyden vahvistamiseen.
- Sopimusten tulee olla strategisempia, kohdistetumpia ja niillä tulee olla enemmän vaikuttavuutta taloudelliseen ohjaukseen.
- Valtiokonsernin eri toimijoiden tulee sitoutua vahvemmin sopimuspolitiikkaan. Valtion eri politiikkavälineitä kootaan nykyistä kokonaisvaltaisemmin ja tiiviimmin elinvoimaisten kaupunkien kehittämiseksi. Myös sosiaalista kestävyyttä vahvistavat politiikat kytetään läheisemmin osaksi kaupunkien kehittämistä.
 - » Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet 2015

...vai vieläkin pidemmälle, Toimiva kaupunkiseutu (2009)

- PARAS-hankkeen aikana kaupunkiseuduille osoitettiin suunnittelulovelvoite ja kaupunkiseutujen yhteistyö eteni hyvin (arvio).
- Tuolloin arvioitiin kaupunkiseutujen yhteistyön tilannetta kuitenkin niin, että se ei edennyt riittävän pitkälle - se ei tyhjentänyt kuntien välistä osa-optimointia maankäyttöpolitiikassa ja luontaistakin asuntomarkkinoiden valikoivuuteen perustuvaa kuntien veropohja-erojen kasvua.
- Keskusteltava: Onko toimintaympäristön muutos, urbanismiin liittyvät arvot ja keskusta-alueiden tai tiiviiden joukkoliikenteen tavoitettavissa olevien alueiden haluttavuus tyhjentänyt nämä tavoitteet?

Sopimuksellisen kaupunkiseutupolitiikan tulevaisuus - Selvityskysymykset

- Millainen kuntien välisen koordinaation tarve kaupunkiseuduilla on? Mitkä ovat ongelmat, mikä on koordinaation riittävä taso?
- Miten sopimuksellisuudella ja MAL-sopimuksilla voidaan vastata tähän haasteeseen? Kokemukset? Kehittämistarpeet?
- Mitä ulottuvuuksia sopimuksen tulee kattaa, jotta koordinaatiotarpeisiin vastataan?(yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, yhteinen yleiskaava vai väljempi strateginen rakennesuunnitelma, maankäyttöpolitiikka, asuntopolitiikka, liikenne, entä toteuttamisjärjestys, veropohjaerojen huomioiminen?)
- Ketkä ovat sopimuksen osapuolet? (suora versus maakuntavälitteinen sopiminen?)
- Mitä täytyy tehdä MAL-sopimukseen sitoutumisen parantamiseksi (valtio/kunnat)?
- Eri kokoisilla seuduilla erilaiset MAL-koordinaatiotarpeet, keille tässä tarkoitettu MAL-sopimus? Entä kasvusopimukset?
- Onko vapaaehtoisuuteen ja valtiovallan kannustavaan panokseen nojautuva MAL-sopimusmenettely riittävä vai pitääkö kaupunkiseutujen suunnitteluyhteistyöstä säätää lailla velvoittavasti?
- Suhde maakuntauudistukseen?